

WOJEWODA DOLNOŚLĄSKI

Wrocław, dnia 29 listopada 2022 r.

ZP-KNPS.431.6.44.2022.AK

Pan
Andrzej Hamziuk
Kierownik
Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej
w Piechowicach

Wystąpienie pokontrolne

W dniach 26-28 września 2022 r., na podstawie art. 22 pkt 8 oraz art. 126 i art. 127 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2021 r. poz. 2268 ze zm.), zwanej dalej „ustawą” oraz § 5 rozporządzenia z dnia 9 grudnia 2020 r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej (Dz. U. z 2020 r. poz. 2285) zespół kontrolerów: Agnieszka Kukuryka-Szymuś – inspektor wojewódzki, przewodniczący zespołu, Monika Broniszewska – starszy inspektor wojewódzki, kontroler, przeprowadził kontrolę kompleksową w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Piechowicach, ul. Kryształowa 49A, 58-573 Piechowice (siedziba tymczasowa ul. Szkolna 4, 58-573 Piechowice) z zakresu realizacji zadań wynikających z ustawy, w szczególności zgodności zatrudnienia pracowników jednostki z wymaganymi kwalifikacjami, jak również zapisów art. 17 ust. 1, art. 17 ust. 2, art. 18 ust. 1 i zadań wynikających z art. 110 ustawy, obejmującą okres od dnia 1 stycznia 2021 r. do 26 września 2022 r.

Kontrolę przeprowadzono zgodnie z zatwierdzonym w dniu 28 czerwca 2022 r. przez Wojewodę Dolnośląskiego planem kontroli na II półroczu 2022 r.

Jednostką w okresie objętym kontrolą kierowała Pani Jolanta Karońska powołana na stanowisko Kierownika MOPS w Piechowicach dnia 1 października 2008 r. Ww. zatrudniona była na tym stanowisku w okresie od 1 października 2008 r. do 21 lutego 2021 r. oraz od dnia 1 marca 2022 r.

Pani Jolanta Karońska ponosi odpowiedzialność za realizowane zadania w okresie objętym kontrolą.

Podpisany przez Pana w dniu 10 listopada 2022 r. protokół kontroli, do którego nie wniesiono zastrzeżeń, zawierał ustalenia dokonane w oparciu o udostępnioną w toku kontroli dokumentację oraz udzielone wyjaśnienia.

Wojewoda Dolnośląski ocenia pozytywnie z nieprawidłowościami działania Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Piechowicach w zakresie zgodności zatrudnienia pracowników jednostki z kwalifikacjami wymaganymi ustawą o pomocy społecznej oraz realizacji zadań wynikających z ustawy.

Ustalono, że Gmina realizuje zadania własne o charakterze obowiązkowym wynikające z art. 17 ust. 1 pkt 1, 2, 3, 4, 5, 6, 10, 11, 12, 14, 15, 16, 16a, 17, 18, 19, 20 ustawy, które dotyczą:

- opracowania i realizacji gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych (pkt 1),
- sporządzania zgodnie z art. 16a oceny w zakresie pomocy społecznej (pkt 2),
- udzielania schronienia, zapewnienia posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym (pkt 3),
- przyznawania i wypłacania zasiłków okresowych (pkt 4),
- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych (pkt 5),
- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego (pkt 6),
- świadczenia pracy socjalnej (pkt 10),
- organizowania i świadczenia usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych, w miejscu zamieszkania, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi (pkt 11),
- prowadzenia i zapewnienia miejsc w mieszkaniach chronionych (pkt 12),
- dożywiania dzieci (pkt 14),
- sprawienia pogrzebu, w tym osobom bezdomnym (pkt 15),
- kierowania do domu pomocy społecznej i ponoszenia odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym domu (pkt 16),
- pomocy osobom mającym trudności w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu z zakładu karnego (pkt 16a),

- sporządzania sprawozdawczości oraz przekazywania jej właściwemu wojewodzie w formie dokumentu elektronicznego, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego (pkt 17),
- utworzenia i utrzymywania ośrodka pomocy społecznej, w tym zapewnienia środków na wynagrodzenie pracowników (pkt 18),
- przyznawania i wypłacania zasiłków stałych (pkt 19),
- opłacania składek na ubezpieczenie zdrowotne określonych w przepisach o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (pkt 20).

Ustalono, że Kierownik Ośrodka, na podstawie upoważnienia Burmistrza Miasta Piechowice, wydaje decyzje administracyjne w indywidualnych sprawach potwierdzające prawo do świadczeń opieki zdrowotnej, o którym mowa w art. 54 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (t. j. Dz. U. z 2021 r., poz. 1285 ze zm.).

Zadania z art. 17 ust. 1 pkt 7, 8, 9 ustawy nie były realizowane, bowiem w okresie objętym kontrolą nie było wniosków o udzielenie pomocy w zakresie:

- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych na pokrycie wydatków na świadczenia zdrowotne osobom bezdomnym oraz innym osobom niemającym dochodu i możliwości uzyskania świadczeń na podstawie przepisów o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (pkt 7),
- przyznawania zasiłków celowych w formie biletu kredytowanego (pkt 8),
- opłacania składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe za osobę, która zrezygnuje z zatrudnienia w związku z koniecznością sprawowania bezpośredniej, osobistej opieki nad długotrwale lub ciężko chorym członkiem rodziny oraz wspólnie niezamieszkującymi matką, ojcem bądź rodzeństwem (pkt 9).

Ustalono, że Gmina realizuje zadania własne wynikające z art. 17 ust. 2 pkt 1, 4, 5 ustawy, które dotyczą:

- przyznawania i wypłacania zasiłków specjalnych celowych (pkt 1),
- podejmowania innych zadań z zakresu pomocy społecznej wynikających z rozeznaczonych potrzeb gminy (pkt 4),
- współpracy z powiatowym urzędem pracy w zakresie upowszechniania ofert pracy oraz informacji o wolnych miejscach pracy, upowszechniania informacji o usługach poradnictwa zawodowego i o szkoleniach oraz realizacji Programu Aktywizacja

i Integracja, o którym mowa w przepisach o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (pkt 5).

Nie realizuje natomiast zadań z art. 17 ust. 2 pkt 2 i 3a ustawy, które dotyczą:

- przyznawania i wypłacania pomocy na ekonomiczne usamodzielnienie w formie zasiłków, pożyczek oraz pomocy w naturze, gdyż jak wyjaśnił Kierownik w okresie objętym kontrolą nie było wniosków w powyższym zakresie (pkt 2),
- opracowania i realizacji projektów socjalnych (pkt 3a).

Gmina na swoim terenie nie prowadzi i nie zapewnia miejsc w domach pomocy społecznej, ale zapewnia miejsca w ośrodku wsparcia (art. 17 ust. 2 pkt 3 ustawy). Osoby wymagające wsparcia w formie umieszczenia w domu pomocy społecznej są kierowane do placówek odpowiedniego typu znajdujących się najbliżej miejsca zamieszkania, a w przypadku długiego oczekiwania na miejsce do innych placówek, gdzie okres ten jest krótszy.

Na terenie Gminy działa Klub Seniora mieszczący się pod adresem 58-573 Piechowice ul. Kamienna 1, przeznaczony dla 30 osób, które ukończyły 60 lat i są nieaktywne zawodowo. Klub jest ośrodkiem wsparcia działającym w strukturach MOPS w Piechowicach. Nadzór nad nim, zgodnie z § 4 Regulaminu Klubu Seniora w Piechowicach, stanowiącego załącznik do Uchwały Nr 118/XX/2020 Rady Miasta Piechowice z dnia 7 stycznia 2020 r. w sprawie utworzenia na terenie Gminy Miejskiej Piechowice ośrodka wsparcia pod nazwą „Klub Seniora w Piechowicach” działającego w ramach struktury organizacyjnej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Piechowicach, sprawuje Kierownik MOPS. Ośrodek nie zatrudnia osoby na stanowisku Kierownika Klubu Seniora. W związku z powyższym nie zostały spełnione w tym zakresie standardy określone w Rozdziale IV.2. pkt 8 „Przewidywanych minimalnych standardów lokalowych i kadrowych ośrodków wsparcia SENIOR+” wprowadzonych Uchwałą Nr 191 Rady Ministrów w sprawie ustanowienia programu wieloletniego „Senior+” na lata 2021 – 2025.

W trakcie kontroli ustalono, że Gmina realizuje zadanie wynikające z art. 18 ust. 1 pkt 3, 6 i 9 ustawy, które dotyczą:

- organizowania i świadczenia specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi (pkt 3),
- realizacji zadań wynikających z rządowych programów pomocy społecznej, mających na celu ochronę poziomu życia osób, rodzin i grup społecznych oraz rozwój specjalistycznego wsparcia,

- wypłacania wynagrodzenia za sprawowanie opieki (pkt 9).

Zadania z art. 18 ust. 1 pkt 4, 7 i 8 ustawy nie były realizowane, bowiem w okresie objętym kontrolą nie wystąpiły na terenie gminy zdarzenia związane z klęską żywiołową lub ekologiczną oraz nie było wniosków o udzielenie pomocy w zakresie:

- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych na pokrycie wydatków związanych z klęską żywiołową lub ekologiczną (pkt 4),
- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych, a także udzielania schronienia, posiłku oraz niezbędnego ubrania cudzoziemcom, o których mowa w art. 5a (pkt 7),
- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych, a także udzielania schronienia oraz zapewnienia posiłku i niezbędnego ubrania cudzoziemcom, którym udzielono zgody na pobyt ze względów humanitarnych lub zgody na pobyt tolerowany na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (pkt 8).

Gmina nie prowadzi i nie rozwija infrastruktury ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi (art. 18 ust. 1 pkt 5 ustawy). Z wyjaśnień Kierownika Ośrodka wynika, że w razie wystąpienia potrzeby udzielenia pomocy w tym zakresie osoby kierowane byłyby do ościennych gmin.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Piechowicach koordynuje realizację Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych (art. 110 ust. 4 ustawy).

W Gminie Piechowice zadanie wskazane w art. 110 ust. 5 ustawy, dotyczące wytaczania powództwa o roszczenia alimentacyjne na rzecz mieszkańców Gminy, nie było realizowane. Jednak, jak poinformował Kierownik Ośrodka, pracownicy socjalni udzielają informacji o roszczeniach alimentacyjnych. Często pomagają czynnie w napisaniu pozwu alimentacyjnego. W razie problemów w tym zakresie, podopieczni są kierowani do prawnika, zatrudnionego przez MOPS w ramach udzielania bezpłatnej pomocy prawnej mieszkańcom Gminy.

Ośrodek nie kierował wniosków o ustalenie niezdolności do pracy, niepełnosprawności i stopnia niepełnosprawności do organów określonych odrębnymi przepisami (art. 110 ust. 6 ustawy), ale udzielał informacji, wydawał druki, pomagał je wypełnić, udzielał pomocy w kompletowaniu dokumentów do ZUS, KRUS, Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności. Ponadto udzielał informacji, pomagał wypełniać wnioski o nabycie prawa do świadczenia uzupełniającego.

Kierownik MOPS w Piechowicach składał Radzie Miasta coroczne sprawozdania z działalności Ośrodka oraz przedstawiał potrzeby w zakresie pomocy społecznej (art. 110 ust. 9 ustawy).

Pani Jolanta Karońska - Kierownik MOPS w Piechowicach spełnia odpowiednie wymogi w zakresie kwalifikacji zawodowych wskazane w art. 122 ust. 1 ustawy. Pracownicy socjalni zatrudnieni w Ośrodku spełniają wymogi odnośnie kwalifikacji zawodowych wskazane w art. 116 i 156 ww. ustawy.

Wszyscy pracownicy socjalni zatrudnieni w okresie objętym kontrolą w MOPS w Piechowicach w pełnym wymiarze czasu pracy otrzymywali dodatek do wynagrodzenia w wysokości 250 zł (do 29.05.2021 r.) i 400 zł od 30.05.2021 r. Pracownik zatrudniony w okresie od 01.01.2021 r. do 31.12.2021 r. w wymiarze ½ etatu otrzymywał dodatek w wysokości proporcjonalnej do czasu pracy, tj. w wysokości 125 zł (do 29.05.2021r.) oraz w wysokości 200 zł od 30.05.2022 r. Dodatek ten nie był wliczany do wynagrodzenia zasadniczego.

W toku czynności kontrolnych ustalono, że dodatek, o którym wyżej mowa, przysługujący pracownikom za miesiąc maj 2021 r. został naliczony w niewłaściwej wysokości. Ustalono, że wysokość dodatku dla 2 pracowników socjalnych realizujących pracę socjalną w miesiącu maju 2021 r., zatrudnionych w pełnym wymiarze czasu pracy wyniosła 268,23 zł oraz 134,12 zł dla pracownika zatrudnionego w wymiarze ½ etatu. Całkowity, łączny koszt wypłaty niniejszego dodatku dla wszystkich pracowników socjalnych wraz z pochodnymi, wg informacji Kierownika Ośrodka wyniósł 799,20 zł. Prawidłowo naliczony dodatek winien wynieść 259,54 zł dla pracownika socjalnego zatrudnionego w pełnym wymiarze czasu pracy oraz 129,77 dla pracownika zatrudnionego w wymiarze ½ etatu. Całkowity koszt dodatku wraz z pochodnymi winien wynieść 773,30 zł. Ośrodek dokonał zatem nadpłaty dodatku w wysokości 25,90 zł.

Zgodnie z treścią art. 121 ust 3a ustawy o pomocy społecznej pracownikowi socjalnemu zatrudnionemu w pełnym wymiarze czasu pracy w samorządowych jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej, do którego podstawowych obowiązków należy świadczenie pracy socjalnej lub przeprowadzanie rodzinnych wywiadów środowiskowych poza siedzibą jednostki, przysługuje wypłacany co miesiąc dodatek do wynagrodzenia w wysokości 400 zł. W przypadku zatrudnienia w mniejszym wymiarze czasu pracy dodatek przysługuje w wysokości proporcjonalnej do czasu pracy. Wysokość dodatku uległa zmianie z kwoty 250 zł na kwotę 400 zł od dnia 30.05.2021 r. w związku z wejściem w życie w tym

dniu ustawy z dnia 15 kwietnia 2021 r. o zmianie ustawy o pomocy społecznej oraz ustawy o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 2021r., poz. 803). Niniejsza wysokość określona została treścią art. 1 pkt 30 lit. e ww. ustawy. Z uwagi na fakt, że dodatek w nowej wysokości – 400,00 zł obowiązuje, zgodnie z art. 13 powołanej wyżej ustawy od dnia 30.05.2022 r. winien być naliczony w wysokości proporcjonalnej do liczby dni miesiąca, za które przysługuje.

W sprawdzonych aktach osobowych pracowników socjalnych znajdowały się stosowne dokumenty potwierdzające przyznanie dodatku oraz przyjęte i podpisane zakresy czynności.

Rejon działania kontrolowanej jednostki obejmuje Gminę Miejską Piechowice zamieszkałą przez 5 548 mieszkańców (stan na 26.09.2022 r.), w tym 138 rodzin i osób samotnie gospodarujących objętych pracą socjalną (stan na dzień 26.09.2022 r.). W Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Piechowicach na dzień kontroli zatrudnionych było 3 pracowników socjalnych świadczących pracę w środowisku (3 etaty).

Zgodnie z art. 110 ust. 11 i 12 ustawy ośrodek pomocy społecznej (...) powinien zatrudniać pracowników socjalnych proporcjonalnie do liczby ludności gminy, w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na 2 000 mieszkańców lub proporcjonalnie do liczby rodzin i osób samotnie gospodarujących, objętych pracą socjalną w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na nie więcej niż 50 rodzin i osób samotnie gospodarujących. Ośrodek pomocy społecznej (...) zatrudnia w pełnym wymiarze czasu pracy nie mniej niż 3 pracowników socjalnych.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Piechowicach na dzień kontroli, tj. 26.09.2022 r. spełnia wskaźniki, o których mowa w art. 110 ust. 11 ustawy, zarówno w stosunku do liczby mieszkańców jak i liczby rodzin i osób samotnie gospodarujących objętych pracą socjalną.

W sprawdzonych sprawach dotyczących przyznawania pomocy w formie schronienia stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W sprawie Nr 1 G.L. w rozstrzygnięciu decyzji SCH/1/2021 z dnia 19.01.2021 r. oraz decyzji SCH/1/2/2021 z dnia 2.02.2021 r. Ośrodek przyznał pomoc w formie pokrycia kosztów pobytu w Schronisku dla Bezdomnych Mężczyzn w okresie od dnia 1.01.2021 r. do 12.01.2021 r. (pierwszą z przywołanych decyzji) oraz w okresie od dnia 18.01.2021 r. do 29.01.2021 r. (drugą z przywołanych decyzji). Ponadto orzekł, że wysokość odpłatności leży po stronie Ośrodka i ustalana jest na podstawie otrzymanej noty księgowej.

W niniejszej sprawie Ośrodek wypowiedział się tylko co do odpłatności Strony za pobyt w Placówce, nie orzekł o udzieleniu pomocy przez przyznanie tymczasowego schronienia w schronisku dla osób bezdomnych. W aktach niniejszej sprawy brak jest decyzji orzekającej w powyższym przedmiocie.

Artykuł 107 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1969 r. (t. j. z 2022 r., poz. 2000), zwanej dalej „k.p.a.” wskazuje, jakie elementy powinna zawierać decyzja administracyjna. Wśród nich znajduje się m. in. rozstrzygnięcie, które jest jednym z najważniejszych składników decyzji. Wynika to z władczego charakteru aktu administracyjnego, który kształtuje prawa i obowiązki strony i musi w związku z tym być jednoznaczny i precyzyjny. Obowiązek taki wynika z podstawowych zasad postępowania administracyjnego, w tym zasady praworządności (art. 6 k.p.a.), jak i zasady pogłębiania zaufania do organów państwa (art. 8 k.p.a.). Rozstrzygnięcie będące treścią decyzji winno być tak sformułowane, aby wynikało z niego w sposób nie budzący wątpliwości, jakie uprawnienia zostały przyznane lub jakie obowiązki zostały na stronę nałożone. Tylko, bowiem spełnienie powyższej przesłanki może zostać potraktowane jako należyte zrealizowanie przez organ (podmiot wydający decyzję) normy art. 8 k.p.a. Ponadto zgodnie z art. 106 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej przyznanie świadczeń z pomocy społecznej, poza wyjątkami wskazanymi w ust. 2 niniejszego artykułu, następuje w formie decyzji administracyjnej.

2. W ww. sprawie nie zawarto z osobą kierowaną do Schroniska kontraktu socjalnego. W aktach sprawy znajdowało się tylko pismo znak: MOPS.820.PSM.182.2020 (data na piśmie 10.06.2020 r.), którym zwrócono się do MOPS w Jeleniej Górze o przesłanie kontraktu socjalnego zawartego z Panem G.L. Odpowiedź na niniejsze pismo wpłynęła do Ośrodka w dniu 21.06.2021 r. Z jej treści m.in. wynika, że MOPS w Jeleniej Górze nie dysponuje kontraktem socjalnym zawartym z Ww.

Zgodnie z art. 48a ust. 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, schronisko dla osób bezdomnych zapewnia osobom bezdomnym, które podpisały kontrakt socjalny, całodobowe, tymczasowe schronienie oraz usługi ukierunkowane na wzmacnianie aktywności społecznej, wyjście z bezdomności i uzyskanie samodzielności życiowej.

3. W niniejszej sprawie pismem znak: MOPS.8134.PSM.306.2012 z dnia 10.11.2021 r. skierowano Pana G.L. do Schroniska Brata Alberta w Jeleniej Górze w celu udzielenia pomocy od 12.11.2021 r. do 31.12.2021 r. W niniejszym piśmie wskazano również, że MOPS w Piechowicach zobowiązuje się do pokrycia kosztów pobytu Ww. w Schronisku. W aktach sprawy brak jest jakiegokolwiek dokumentacji, na podstawie której wydano przywołane na wstępie pismo, którego adresatem jest Schronisko im. Brata

Alberta w Jeleniej Górze. Ponadto stwierdzono, że niniejsze pismo zostało odebrane ze wskazaniem daty 10.11.2021 r. przez Pana G.L.

Zgodnie z treścią art. 106 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej przyznanie świadczeń z pomocy społecznej następuje w formie decyzji administracyjnej, którą zgodnie z brzmieniem ust. 4 niniejszego artykułu wydaje się po przeprowadzeniu rodzinnego wywiadu środowiskowego, którego celem zgodnie z art. 107 ust. 1 jest ustalenie sytuacji rodzinnej dochodowej i majątkowej osoby ubiegającej się o świadczenia. Ponadto art. 107 ust. 5b ustawy o pomocy społecznej wskazuje na podstawie jakich dokumentów ustala się sytuację osobistą, rodzinną, dochodową i majątkową osoby lub rodziny.

4. W sprawie Nr 2 W.R. w podstawie prawnej decyzji ZO/92/Sch/1/2022 z dnia 18.05.2022 r. dotyczącej ustalenia odpłatności za pobyt w schronisku przywołano zarezerwowany dla zasiłku celowego art. 39 ustawy o pomocy społecznej. Udzielenie pomocy w formie schronienia zgodnie z art. 36 pkt 2 lit i ustawy o pomocy społecznej jest świadczeniem niepieniężnym. Nie ma więc zastosowania do tej formy pomocy przywołany przez Ośrodek przepis prawa.

Artykuł 107 § 1 k.p.a. wskazuje, jakie elementy powinna zawierać decyzja administracyjna. Wśród nich znajduje się m. in. podstawa prawna, która winna powoływać wszystkie faktyczne przepisy, które legły u podstaw jej wydania, czyli przepisy prawa materialnego, prawa ustrojowego oraz prawa procesowego. Podstawa prawna decyzji administracyjnej musi być powołana dokładnie, a więc ze wskazaniem mających zastosowanie w sprawie przepisów określonego aktu prawnego wraz z powołaniem jego źródła publikacji.

5. W rozstrzygnięciu decyzji ZO/92/Sch/1/2022 z dnia 18.05.2022 r. wydanej w sprawie Nr 2 W.R., tak jak i w rozstrzygnięciach decyzji wydanych w sprawie Nr 1 G.L. orzeczono tylko o odpłatności Strony za pobyt w Schronisku, nie orzeczono o udzieleniu pomocy poprzez przyznanie tymczasowego schronienia w Schronisku.

Analogicznie, jak we wspomnianej sprawie nr 1 G.L. artykuł 107 § 1 k.p.a. wskazuje, jakie elementy powinna zawierać decyzja administracyjna. Wśród nich znajduje się m. in. rozstrzygnięcie, które jest jednym z najważniejszych składników decyzji. Wynika to z władczego charakteru aktu administracyjnego, który kształtuje prawa i obowiązki strony i musi w związku z tym być jednoznaczny i precyzyjny. Obowiązek taki wynika z podstawowych zasad postępowania administracyjnego, w tym zasady praworządności (art. 6 k.p.a.), jak i zasady pogłębiania zaufania do organów państwa (art. 8 k.p.a.). Rozstrzygnięcie będące treścią decyzji winno być tak sformułowane, aby wynikało z niego w sposób nie budzący wątpliwości, jakie uprawnienia zostały przyznane

lub jakie obowiązki zostały na stronę nałożone. Tylko, bowiem spełnienie powyższej przesłanki może zostać potraktowane jako należyte zrealizowanie przez organ (podmiot wydający decyzję) normy art. 8 k.p.a. Ponadto należy zauważyć, że świadczenia pomocy społecznej, poza wyjątkami określonymi w art. 106 ust. 2 ustawy o pomocy społecznej, przyznaje się w formie decyzji administracyjnej, o czym stanowi art. 106 ust. 1 wyżej przywołanej ustawy.

6. W uzasadnieniu decyzji ZO/92/Sch/1/2022 z dnia 18.05.2022 r. wydanej w sprawie Pana W.R. ustalono Stronie odpłatność za pobyt w Schronisku na podstawie § 3 Uchwały Nr 273/XLV/2022 Rady Miasta Piechowice z dnia 24 lutego 2022 r. zamiast § 3 ust. 1 Uchwały Nr 120/XXI/2020 Rady Miasta Piechowice z dnia 30 stycznia 2020 r. Przywołany w uzasadnieniu decyzji przedział odpłatności w stosunku do dobowej stawki za pobyt w wysokości od 30% do 50% dotyczy zgodnie z § 1 pkt 2 Uchwały Nr 273/XLV/2022 Rady Miasta Piechowice z dnia 24 lutego 2022 r. odpłatności za pobyt w ośrodkach wsparcia innych niż schronisko dla bezdomnych i schronisko dla bezdomnych z usługami opiekuńczymi oraz w mieszkaniach chronionych.

Przywoływany już art. 107 § 1 k.p.a. wskazuje, jakie elementy powinna zawierać decyzja administracyjna. Wśród nich znajduje się uzasadnienie faktyczne i prawne, które winno wyjaśniać podstawę prawną decyzji. Dlatego też należy przywoływać w nim treść przepisów prawa powszechnie obowiązującego i prawa miejscowego, które legły u podstaw wydania decyzji. Powyższe służy temu, aby Strona dowiedziała się dlaczego z prawnego punktu widzenia zapadło takie, a nie inne rozstrzygnięcie organu. Powinno być sformułowana ze szczególną dbałością o poprawność zawartych w nim danych, które są adekwatne i znajdują potwierdzenie w zgromadzonej dokumentacji.

W sprawdzonych sprawach dotyczących przyznawania i wypłacania zasiłków okresowych stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W aktach wszystkich skontrolowanych spraw dotyczących przyznania zasiłków okresowych z tytułu bezrobocia, brakowało oświadczenia Strony o dochodach uzyskanych w miesiącu poprzedzającym złożenie wniosku, w tym informacji czy nie były podejmowane żadne prace dorywcze oraz czy nie uzyskano wsparcia finansowego od innych osób.

Zgodnie z art. 107 ust. 5 ustawy o pomocy społecznej pracownik socjalny przeprowadzający rodzinny wywiad środowiskowy może domagać się od osoby lub rodziny ubiegającej się o pomoc złożenia oświadczenia o dochodach i stanie majątkowym, a w przypadku gdy okoliczności sprawy, mające wpływ na prawo

do świadczeń, wymagają potwierdzenia innym oświadczeniem lub dokumentem niż wymieniony w art. 5b, można domagać się takiego oświadczenia lub dokumentu (art. 107 ust. 5d ustawy).

2. W sprawie Nr 3 R.A. w kwestionariuszu rodzinnego wywiadu środowiskowego część I z dnia 10.01.2022 r. nie wpisano danych w pkt B ppkt 1 i 2 oraz w pkt C ppkt 1, 5 i 6.

Mając na uwadze § 4 rozporządzenia z dnia 8 kwietnia 2021 r. w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego (t. j. Dz. U. z 2021 r. poz. 893) stwierdzić należy, że wywiad środowiskowy jest podstawowym instrumentem pracy pracownika socjalnego, który umożliwia mu zapoznanie się z sytuacją prawną i faktyczną osoby czy rodziny ubiegającej się o przyznanie świadczeń, a następnie podjęcie właściwych działań zmierzających do udzielenia właściwej pomocy. Powinien być sporządzony w sposób staranny i rzetelny, a poszczególne części kwestionariusza wywiadu wypełnione i potwierdzone podpisem ze wskazaniem daty zgodnie ze wzorem odpowiedniego kwestionariusza wywiadu. Jest bowiem protokołem z przesłuchania danej osoby, sporządzonym pod rygorem odpowiedzialności karnej za udzielanie nieprawidłowych informacji. Z prawnego punktu widzenia wywiad środowiskowy jest środkiem dowodowym za pomocą którego organ administracji ustala sytuację faktyczną. Wypełniony druk wywiadu jest dokumentem urzędowym sporządzonym przez uprawnionego pracownika w prawem przewidzianej formie.

3. W sprawie Nr 4 P.M. w kwestionariuszu rodzinnego wywiadu środowiskowego cz. I z dnia 10.01.2022 r., w pkt A ppkt 13 „Informacje o członkach rodziny” nie wpisano matki Strony, z którą świadczeniobiorca mieszka, jednak prowadzi odrębne gospodarstwo domowe.

Analogicznie jak w sprawie nr 3 (R.A.) stwierdzić należy, że wywiad środowiskowy jest podstawowym instrumentem pracy pracownika socjalnego, który umożliwia mu zapoznanie się z sytuacją prawną i faktyczną osoby czy rodziny ubiegającej się o przyznanie świadczeń, a następnie podjęcie właściwych działań zmierzających do udzielenia właściwej pomocy. Powinien być sporządzony w sposób staranny i rzetelny, a poszczególne części kwestionariusza wywiadu wypełnione i potwierdzone podpisem ze wskazaniem daty zgodnie ze wzorem odpowiedniego kwestionariusza wywiadu. Jest bowiem protokołem z przesłuchania danej osoby, sporządzonym pod rygorem odpowiedzialności karnej za udzielanie nieprawidłowych informacji. Z prawnego punktu widzenia wywiad środowiskowy jest środkiem dowodowym za pomocą którego organ administracji ustala sytuację faktyczną. Wypełniony druk wywiadu jest dokumentem

urzędowym sporządzonym przez uprawnionego pracownika w prawem przewidzianej formie.

4. W sprawie Nr 3 R.A. w dniu 12.05.2022 r. wydano decyzję administracyjną przyznającą pomoc w formie zasiłku okresowego z tytułu bezrobocia w oparciu o wniosek Strony, który wpłynął do MOPS w dniu 12.05.2022 r. Wywiad środowiskowy przed wydaniem powyższej decyzji przeprowadzono w dniu 6.05.2022 r., tj. przed datą wpływu wniosku do Ośrodka. W aktach sprawy nie było żadnych dokumentów potwierdzających konieczność kontaktu ze Świadczeniobiorcą w dniu 6.05.2022 r.

Zgodnie z art. 102 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej, świadczenia z pomocy społecznej udzielane są na wniosek osoby zainteresowanej lub jej przedstawiciela ustawowego albo innej osoby, za zgodą osoby zainteresowanej lub jej przedstawiciela ustawowego. Pomoc społeczna może być również udzielana z urzędu (art. 102 ust. 2 ustawy), przy czym fakt ten winien być odnotowany. Decyzję administracyjną o przyznaniu lub odmowie przyznania świadczenia wydaje się po przeprowadzeniu rodzinnego wywiadu środowiskowego (art. 106 ust. 4 ustawy). W związku z powyższym wywiad środowiskowy winien być przeprowadzony po powzięciu informacji o potrzebie udzielenia świadczeń z pomocy społecznej.

W sprawdzonych sprawach dotyczących przyznawania i wypłacania zasiłków celowych stwierdzono następującą nieprawidłowość:

1. W sprawie Nr 1 I.Ł. sporządzony w dniu 8.01.2021 r. wywiad środowiskowy nie został podpisany przez Stronę postępowania. W dokumentacji brak było również dokumentu, zapisu, z treści którego wynikałoby, że został on przeprowadzony w inny sposób niż w miejscu zamieszkania Wnioskodawcy, np. telefonicznie w związku z obowiązującym na terenie kraju stanem epidemii.

Analogicznie jak w sprawach dotyczących przyznania zasiłków okresowych stwierdzić należy, że wywiad środowiskowy jest podstawowym instrumentem pracy pracownika socjalnego. Powinien być sporządzony w sposób staranny i rzetelny, a poszczególne części kwestionariusza wywiadu wypełnione i potwierdzone podpisem ze wskazaniem daty zgodnie ze wzorem odpowiedniego kwestionariusza wywiadu. Jak już wspomniano, jest protokołem z przesłuchania danej osoby, sporządzonym pod rygorem odpowiedzialności karnej za udzielanie nieprawidłowych informacji. Z prawnego punktu widzenia wywiad środowiskowy jest środkiem dowodowym za pomocą którego organ administracji ustala sytuację faktyczną. Wypełniony druk wywiadu jest

dokumentem urzędowym sporządzonym przez uprawnionego pracownika w prawem przewidzianej formie.

W sprawdzonych sprawach dotyczących przyznawania i wypłacania zasiłków celowych na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego stwierdzono następująca nieprawidłowość:

1. W sprawach nr 1 A.L. i nr 3 A.W. wywiad środowiskowy dotyczący ustalenia sytuacji rodziny poszkodowanej w wyniku zdarzenia losowego został przeprowadzony na części I rodzinnego wywiadu środowiskowego, a nie na części VII obowiązującego kwestionariusza wywiadu dotyczącego osób i rodzin poszkodowanych w wyniku sytuacji kryzysowej występującej na skalę masową, a także klęski żywiołowej albo zdarzenia losowego. Powyższe jest niezgodne z § 4 ust. 3 rozporządzenia z dnia 8 kwietnia 2021 r. w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego (t. j. Dz. U. z 2021 r. poz. 893) zgodnie, z którym wzór kwestionariusza wywiadu określa załącznik nr 1 do rozporządzenia. Zgodnie z załącznikiem w przypadku ustalania sytuacji osobistej, rodzinnej, dochodowej i majątkowej osób lub rodzin, poszkodowanych w wyniku sytuacji kryzysowej występującej na skalę masową, a także klęski żywiołowej albo zdarzenia losowego, pracownik socjalny przeprowadzający wywiad wypełnia część VII kwestionariusza wywiadu.

W sprawdzonych sprawach dotyczących potwierdzenia prawa do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W sprawie nr 2 J.G. brakowało dokumentu potwierdzającego odbiór decyzji UZ/11/1/2021 z dnia 8.12.2021 r. przez Stronę.

Właściwe doręczenie decyzji ma kluczowe znaczenie dla jej wykonania. Czynności materialno-techniczne doręczenia są sformalizowane ze względu na konieczność ścisłego określenia faktów powodujących skutek prawny. Ścisłe przestrzeganie tych wymagań formalnych należy do obowiązków organu administracyjnego, albowiem od skuteczności doręczenia zależą w wielu przypadkach uprawnienia procesowe i materialno-prawne stron. Przepisy art. 39 i następane k.p.a., regulujące kwestie doręczeń w postępowaniu administracyjnym, nie mają w żadnym stopniu charakteru uznaniowego, są to przepisy bezwzględnie obowiązujące. Obowiązek dysponowania przez organ dokumentem potwierdzającym odbiór aktu jest jasno i jednoznacznie sformułowany. Decyzje administracyjne należy doręczać za pokwitowaniem przez pocztę, przez swoich

pracowników lub przez inne upoważnione osoby lub organy. W przypadku doręczenia korespondencji przez pracowników należy dopilnować, aby odbierający potwierdził doręczenie mu pisma swym podpisem, ze wskazaniem daty doręczenia.

2. W aktach sprawy nr 1 M.Sz. dotyczącej potwierdzenia prawa do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych brakowało dokumentu potwierdzającego dostarczenie kopii decyzji potwierdzających to prawo do NFZ.

Zgodnie z art. 54 ust. 6 ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych w przypadku wydania decyzji potwierdzającej prawo do świadczeń opieki zdrowotnej, wójt (burmistrz, prezydent) gminy właściwej ze względu na miejsce zamieszkania świadczeniobiorcy, czyli organ administracji publicznej wydający decyzję, jest obowiązany dostarczyć w terminie 7 dni od jej wydania, kopię tej decyzji właściwemu oddziałowi wojewódzkiemu Narodowego Funduszu Zdrowia.

W sprawdzonych sprawach dotyczących udzielania pomocy w formie pracy socjalnej – w zakresie sporządzania kontraktów socjalnych stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W sprawdzonych sprawach ocena realizacji działań ustalonych w kontraktach socjalnych została dokonana po upływie terminu wskazanego w zawartych kontraktach, tj. po dniu 1.09.2022 r.

Zgodnie ze wzorem formularza kontraktu socjalnego stanowiącego załącznik do rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 8 listopada 2010 r. w sprawie wzoru kontraktu socjalnego (Dz. U. z 2010 r., Nr 218, poz. 1439), ocena realizacji działań i ustaleń zawartych w kontrakcie socjalnym winna odbyć się w terminie w nim ustalonym.

2. Arkusz oceny realizacji działań ustalonych kontraktem socjalnym sporządzony w dniu 2.09.2022 r. w sprawie Nr 2 K.R. nie został w pełni wypełniony. Nie dokonano w nim wpisu w części III „Ocena realizacji zmian wprowadzonych do kontraktu socjalnego nastąpi w dniu...”

Zgodnie ze wzorem formularza kontraktu socjalnego, o którym mowa w przywołanej wyżej nieprawidłowości nr 1, w arkuszu oceny realizacji zadań kontraktu pozostającego w trakcie realizacji winna być zawarta data oceny realizacji zmian wprowadzonych do kontraktu.

W sprawdzonych sprawach dotyczących organizowania i świadczenia usług opiekuńczych stwierdzono następującą nieprawidłowość:

1. W sprawie nr 1 H.K. brak wskazania daty odbioru decyzji Nr UO/47/1/2021 z dnia 23.11.2021 r. przez Stronę.

Analogicznie jak w sprawie potwierdzenia prawa do świadczeń opieki zdrowotnej właściwe doręczenie decyzji ma kluczowe znaczenie dla jej wykonania. Czynności materialno-techniczne doręczenia są sformalizowane ze względu na konieczność ścisłego określenia faktów powodujących skutek prawny. Ścisłe przestrzeganie tych wymagań formalnych należy do obowiązków organu administracyjnego, albowiem od skuteczności doręczenia zależą w wielu przypadkach uprawnienia procesowe i materialno-prawne stron.

Przepisy art. 39 i następane k.p.a., regulujące kwestie doręczeń w postępowaniu administracyjnym, nie mają w żadnym stopniu charakteru uznaniowego, są to przepisy bezwzględnie obowiązujące. Obowiązek dysponowania przez organ dokumentem potwierdzającym odbiór aktu jest jasno i jednoznacznie sformułowany. Decyzje administracyjne należy doręczać za pokwitowaniem przez pocztę, przez swoich pracowników lub przez inne upoważnione osoby lub organy. W przypadku doręczenia korespondencji przez pracowników należy dopilnować, aby odbierający potwierdził doręczenie mu pisma swym podpisem, ze wskazaniem daty doręczenia.

W sprawdzonych sprawach dotyczących dożywiania dzieci stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W sprawie Nr 3 K.R. złożony przez Stronę wniosek o udzielenie pomocy, datowany na dzień 14.09.2022 r., nie został opatrzony datą wpływu do Ośrodka.

Zgodnie z art. 61 § 3 k.p.a., datą wszczęcia postępowania na żądanie strony jest dzień doręczenia żądania organowi administracji publicznej. Wobec powyższego składane wnioski o przyznanie pomocy należy oznaczać datą wpływu w celu stwierdzenia faktycznej daty wszczęcia postępowania, a tym samym ustalenia, od kiedy przysługuje pomoc

2. W rozstrzygnięciu decyzji ZO/12/ZCŻ/1/2022 z dnia 19.01.2022 r. wydanej w sprawie Nr 4 C.D. przyznano pomoc w formie posiłku dla K.D. od stycznia 2022 r., tj. bez wskazania konkretnego dnia, od którego pomoc przysługuje.

Analogicznie, jak w sprawach dotyczących udzielenia schronienia artykuł 107 § 1 k.p.a. wskazuje, jakie elementy powinna zawierać decyzja administracyjna. Wśród nich znajduje się m. in. rozstrzygnięcie, które jest jednym z najważniejszych składników decyzji. Wynika to z władczego charakteru aktu administracyjnego, który kształtuje prawa i obowiązki strony i musi w związku z tym być jednoznaczny i precyzyjny. Obowiązek taki wynika z podstawowych zasad postępowania administracyjnego, w tym zasady praworządności (art. 6 k.p.a.), jak i zasady pogłębiania zaufania do organów państwa

(art. 8 k.p.a.). Rozstrzygnięcie będące treścią decyzji winno być tak sformułowane, aby wynikało z niego w sposób nie budzący wątpliwości, jakie uprawnienia zostały przyznane lub jakie obowiązki zostały na stronę nałożone. Tylko, bowiem spełnienie powyższej przesłanki może zostać potraktowane jako należyte zrealizowanie przez organ (podmiot wydający decyzję) normy art. 8 k.p.a.

3. We wszystkich poddanych kontroli sprawach dotyczących dożywiania dzieci, w podstawach prawnych decyzji przyznających pomoc w formie posiłku przywoływano zarezerwowany dla zasiłku celowego i specjalnego zasiłku celowego art. 36 pkt. 1 lit. c oraz przypisany zasiłkom celowym art. 39 ust. 2 ustawy o pomocy społecznej. Przyznana pomoc, zgodnie z art. 36 pkt 2 lit. j jest świadczeniem niepieniężnym. Nie mają więc w jej przypadku zastosowania przywołane przez Ośrodek przepisy prawa.

Analogicznie jak w sprawach dotyczących udzielenia schronienia, artykuł 107 § 1 k.p.a. wskazuje, jakie elementy powinna zawierać decyzja administracyjna. Wśród nich znajduje się m. in. podstawa prawna, która winna powoływać wszystkie faktyczne przepisy, które legły u podstaw jej wydania, czyli przepisy prawa materialnego, prawa ustrojowego oraz prawa procesowego. Podstawa prawna decyzji administracyjnej musi być powołana dokładnie, a więc ze wskazaniem mających zastosowanie w sprawie przepisów określonego aktu prawnego wraz z powołaniem jego źródła publikacji.

W sprawdzonych sprawach dotyczących kierowania do domu pomocy społecznej i ponoszenia odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym domu stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W sprawie nr 1.G.B. brakowało potwierdzenia odbioru przez Stronę decyzji nr DPS/8/1/2021 z dnia 3.08.2021 r. dotyczącej skierowania do DPS, w aktach sprawy odnotowano 2 egzemplarze ww. decyzji. Ponadto nie było potwierdzenia odbioru przez Stronę decyzji nr DPS/8/Z/1/2022 z dnia 15.02.2022 r. dotyczącej zmiany odpłatności mieszkanki za pobyt w DPS.

Analogicznie jak w sprawie potwierdzenia prawa do świadczeń opieki zdrowotnej oraz w sprawie usług opiekuńczych właściwe doręczenie decyzji ma kluczowe znaczenie dla jej wykonania. Czynności materialno-techniczne doręczenia są sformalizowane ze względu na konieczność ścisłego określenia faktów powodujących skutek prawny. Ścisłe przestrzeganie tych wymagań formalnych należy do obowiązków organu administracyjnego, albowiem od skuteczności doręczenia zależą w wielu przypadkach uprawnienia procesowe i materialno-prawne stron.

Przepisy art. 39 i następne k.p.a., regulujące kwestie doręczeń w postępowaniu administracyjnym, nie mają w żadnym stopniu charakteru uznaniowego, są to przepisy

bezwzględnie obowiązujące. Obowiązek dysponowania przez organ dokumentem potwierdzającym odbiór aktu jest jasno i jednoznacznie sformułowany. Decyzje administracyjne należy doręczać za pokwitowaniem przez pocztę, przez swoich pracowników lub przez inne upoważnione osoby lub organy. W przypadku doręczania korespondencji przez pracowników należy dopilnować, aby odbierający potwierdził doręczenie mu pisma swym podpisem, ze wskazaniem daty doręczenia.

2. W sprawie nr 2 S.P. brakowało potwierdzenia odbioru przez Stronę decyzji nr DPS/13/1/2022 z dnia 26.04.2022 r. dotyczącej skierowania do DPS.

W opisanej sprawie mają zastosowanie normy prawa przywołane w powyższym pkt 1, który prezentuje analogiczną nieprawidłowość do przywołanej w niniejszym punkcie.

W sprawdzonych sprawach dotyczących przyznawania i wypłacania zasiłków stałych stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W rozstrzygnięciu decyzji ZS/107/2/2021 z dnia 26.11.2021 r. wydanej w sprawie Pana P.Ł., w związku ze zmianą sytuacji rodzinnej Ww. orzeczono o przyznaniu zasiłku stałego od 1.11.2021 r. do 28.02.2022 r. w kwocie 528,00 zł miesięcznie w sytuacji, gdy Strona posiadała już uprawnienie do zasiłku stałego w przywołanym okresie w wysokości 645,00 zł przyznane decyzją ZS/107/1/2021 z dnia 5.03.2021 r. Ośrodek przyznał ponownie świadczenie w wysokości miesięcznej 528,00 zł zamiast dokonać zmiany wysokości świadczenia już przyznanego z kwoty 645,00 zł na kwotę 528,00 zł.

Analogicznie, jak w sprawach dotyczących udzielenia schronienia i dożywiania dzieci artykuł 107 § 1 k.p.a. wskazuje, jakie elementy powinna zawierać decyzja administracyjna. Wśród nich znajduje się m. in. rozstrzygnięcie, które jest jednym z najważniejszych składników decyzji. Wynika to z władczego charakteru aktu administracyjnego, który kształtuje prawa i obowiązki strony i musi w związku z tym być jednoznaczny i precyzyjny. Obowiązek taki wynika z podstawowych zasad postępowania administracyjnego, w tym zasady praworządności (art. 6 k.p.a.), jak i zasady pogłębiania zaufania do organów państwa (art. 8 k.p.a.). Rozstrzygnięcie będące treścią decyzji winno być tak sformułowane, aby wynikało z niego w sposób nie budzący wątpliwości, jakie uprawnienia zostały przyznane lub jakie obowiązki zostały na stronę nałożone. Tylko, bowiem spełnienie powyższej przesłanki może zostać potraktowane jako należyte zrealizowanie przez organ (podmiot wydający decyzję) normy art. 8 k.p.a.

2. W ww. sprawie w rozstrzygnięciu decyzji ZS/107/Z/2/2022 z dnia 15.03.2022 r. przyznano Panu P.Ł. zasiłek stały od 1.03.2022 r. do bezterminowo zamiast do upływu 60 dnia od dnia odwołania stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii, jednak nie dłużej

jak do dnia wydania nowego orzeczenia o niepełnosprawności albo orzeczenia o stopniu niepełnosprawności.

Zgodnie z art. 15 h ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem Covid-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (Dz. U. z 2020 r., poz. 374 ze zm.). (...) orzeczenie o niepełnosprawności albo orzeczenie o stopniu niepełnosprawności, wydane na czas określony na podstawie ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, którego ważność: upływa w terminie od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy, zachowuje ważność do upływu 60. dnia od dnia odwołania stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii, jednak nie dłużej niż do dnia wydania nowego orzeczenia o niepełnosprawności albo orzeczenia o stopniu niepełnosprawności.

3. W poddanej kontroli sprawie Nr 2 M.W., w rozstrzygnięciu decyzji ZS/95/1 2021 z dnia 29.11.2021 r. przyznano Ww. zasiłek stały od dnia 23.11.2021 r. do 30.03.2024 r., w sytuacji gdy orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności zostało wydane do dnia 31.03.2024 r.

Zgodnie z brzmieniem art. 37 ust. 1 pkt 2 zasiłek stały przysługuje pełnoletniej osobie pozostającej w rodzinie, niezdolnej do pracy z powodu wieku lub całkowicie niezdolnej do pracy, jeżeli jej dochód, jak również dochód na osobę w rodzinie są niższe od kryterium dochodowego na osobę w rodzinie. Jeżeli zatem osoba legitymuje się orzeczeniem o umiarkowanym lub znacznym stopniu niepełnosprawności wydanym do dnia 31.03.2024 r., tzn., że do tego dnia została zaliczona do osób niepełnosprawnych i do tego dnia nabywa prawo do świadczenia w sytuacji spełnienia ustawowych kryteriów dochodowych.

4. W ww. sprawie, analogicznie jak w sprawach dotyczących zasiłków celowych, sporządzony w dniu 11.01.2022 r., przed wydaniem decyzji ZS/95/Z/1/2022 z dnia 11.01.2022 r. wywiad środowiskowy część IV nie został podpisany przez Wnioskodawcę. W dokumentacji brak było również dokumentu, zapisu, z treści którego wynikałoby, że został on przeprowadzony w inny sposób niż w miejscu zamieszkania Wnioskodawcy, np. telefonicznie w związku z obowiązującym na terenie kraju stanem epidemii.

Analogicznie jak w sprawach dotyczących przyznania zasiłków okresowych i celowych stwierdzić należy, że wywiad środowiskowy jest podstawowym instrumentem pracy pracownika socjalnego. Powinien być sporządzony w sposób staranny i rzetelny, a poszczególne części kwestionariusza wywiadu wypełnione i potwierdzone podpisem

ze wskazaniem daty zgodnie ze wzorem odpowiedniego kwestionariusza wywiadu. Jak już wspomniano, jest protokołem z przesłuchania danej osoby, sporządzonym pod rygorem odpowiedzialności karnej za udzielanie nieprawidłowych informacji. Z prawnego punktu widzenia wywiad środowiskowy jest środkiem dowodowym za pomocą którego organ administracji ustala sytuację faktyczną. Wypełniony druk wywiadu jest dokumentem urzędowym sporządzonym przez uprawnionego pracownika w prawem przewidzianej formie.

W sprawdzonych sprawach dotyczących organizowania i świadczenia specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. We wszystkich decyzjach administracyjnych wydanych w sprawach specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi – w ich podstawach prawnych - przywoływano § 2 pkt 1 b rozporządzenia, który nie obejmował treścią rodzaju usług świadczonych osobie, której przyznano pomoc. W sprawie Nr 1 G.M./R.W.M. przyznano usługi, o których mowa w § 2 pkt 3 lit. b rozporządzenia, w sprawie Nr 2 M.O. usługi, o których mowa w § 2 pkt 3 lit. a, lit. b oraz § 2 pkt 5 rozporządzenia oraz w sprawie Nr 3 J.B., o których mowa w § 2 pkt 5 rozporządzenia.

Analogicznie jak w sprawach dotyczących udzielenia schronienia i dożywiania dzieci artykuł 107 § 1 k.p.a. wskazuje, jakie elementy powinna zawierać decyzja administracyjna. Wśród nich znajduje się m. in. podstawa prawna, która winna powoływać wszystkie faktyczne przepisy, które legły u podstaw jej wydania, czyli przepisy prawa materialnego, prawa ustrojowego oraz prawa procesowego. Podstawa prawna decyzji administracyjnej musi być powołana dokładnie, a więc ze wskazaniem mających zastosowanie w sprawie przepisów określonego aktu prawnego wraz z powołaniem jego źródła publikacji.

2. We wszystkich decyzjach administracyjnych przyznających pomoc w formie specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi – w ich uzasadnieniach - przywoływano § 2 pkt 1a rozporządzenia, w oparciu o który nie udzielano pomocy. W rozstrzygnięciach decyzji orzekano o przyznaniu usług, o których mowa w § 2 pkt 3 lit. b rozporządzenia.

Przywoływany już w sprawach dotyczących udzielania schronienia art. 107 § 1 k.p.a. wskazuje, jakie elementy powinna zawierać decyzja administracyjna. Wśród nich znajduje się uzasadnienie faktyczne i prawne, które winno wyjaśniać podstawę prawną decyzji. Dlatego też należy przywoływać w nim treść przepisów prawa powszechnie obowiązującego i prawa miejscowego, które legły u podstaw wydania decyzji. Powyższe

służy temu, aby Strona dowiedziała się dlaczego z prawnego punktu widzenia zapadło takie, a nie inne rozstrzygnięcie organu. Powinno być sformułowana ze szczególną dbałością o poprawność zawartych w nim danych, które są adekwatne i znajdują potwierdzenie w zgromadzonej dokumentacji.

3. Na decyzji administracyjnej SUO/1/Z/3/2022 z dnia 16.02.2022 r. wydanej w sprawie Nr 1 G.M. oraz na decyzji administracyjnej SUO/1/2/2021 z dnia 3.09.2022 r. wydanej w sprawie Nr 1 R.W.M. widnieje tylko podpis wnioskodawcy, brak jest wskazania daty odbioru niniejszych decyzji.

Analogicznie jak w sprawach dotyczących potwierdzenia prawa do świadczeń opieki zdrowotnej, usług opiekuńczych oraz skierowania i odpłatności za pobyt w domu pomocy społecznej właściwe doręczenie decyzji ma kluczowe znaczenie dla jej wykonania. Czynności materialno-techniczne doręczenia są sformalizowane ze względu na konieczność ścisłego określenia faktów powodujących skutek prawny. Ścisłe przestrzeganie tych wymagań formalnych należy do obowiązków organu administracyjnego, albowiem od skuteczności doręczenia zależą w wielu przypadkach uprawnienia procesowe i materialno-prawne stron.

Przepisy art. 39 i następane k.p.a., regulujące kwestie doręczeń w postępowaniu administracyjnym, nie mają w żadnym stopniu charakteru uznaniowego, są to przepisy bezwzględnie obowiązujące. Obowiązek dysponowania przez organ dokumentem potwierdzającym odbiór aktu jest jasno i jednoznacznie sformułowany. Decyzje administracyjne należy doręczać za pokwitowaniem przez pocztę, przez swoich pracowników lub przez inne upoważnione osoby lub organy. W przypadku doręczania korespondencji przez pracowników należy dopilnować, aby odbierający potwierdził doręczenie mu pisma swym podpisem, ze wskazaniem daty doręczenia.

4. W decyzji administracyjnej SUO/1/2021 z dnia 28.01.2021 r. wydanej w sprawie Nr 1 G.M. – w jej rozstrzygnięciu błędnie ustalono odpłatność Strony za 1 godzinę usług. W pkt 2 rozstrzygnięcia ustalono, że procentowa odpłatność za 1 godzinę usług będzie wynosić 15%, co po przeliczeniu daje kwotę 9,00 zł. Organ naliczył odpłatność w stosunku do kryterium dochodowego rodziny – w stosunku do kwoty 528,00 zł, a nie do kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej, tj. kwoty 701,00 zł. Prawidłowo ustalona odpłatność powinna wynieść 7%, tj. 4,20 zł. (dochód miesięczny na osobę w rodzinie – 1 106,12 zł x 100 % : 701,00 zł (kwota kryterium dochodowego dla osoby samotnie gospodarującej) = 157,79%, czyli wskaźnik odpłatności w procentach ustalony od ceny specjalistycznej usługi za 1 godzinę dla osoby w rodzinie mieści się w zakresie powyżej 132,5% do 165% i wynosi 7%).

Zgodnie z treścią § 4 ust. 2 rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych z dnia 22 września 2005 r. (Dz.U. Nr 189, poz. 943 ze zm.) minimalny poziom dochodu, od którego jest obliczana wysokość odpłatności, odpowiada aktualnie obowiązującemu kryterium dochodowemu osoby samotnie gospodarującej, o którym mowa w art. 8 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej.

W sprawdzonych sprawach dotyczących realizacji zadań wynikających z rządowych programów pomocy społecznej, mających na celu ochronę poziomu życia osób, rodzin i grup społecznych oraz rozwój specjalistycznego wsparcia – w zakresie dożywiania osób dorosłych stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W sprawie Nr 3 M.K. w dniu 18.05.2022 r. wydano decyzję administracyjną przyznającą pomoc w formie świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności w ramach programu „Posiłek w szkole i w domu” w oparciu o wniosek Strony, który wpłynął do MOPS w dniu 18.05.2022 r. Wywiad środowiskowy przed wydaniem powyższej decyzji przeprowadzono w dniu 4.05.2022 r., tj. przed datą wpływu wniosku do Ośrodka. W aktach sprawy nie było żadnych dokumentów potwierdzających konieczność kontaktu ze Świadczeniobiorcą w dniu 4.05.2022 r.

Analogicznie jak w przypadku zasiłku okresowego, świadczenia z pomocy społecznej udzielane są na wniosek osoby zainteresowanej lub jej przedstawiciela ustawowego albo innej osoby, za zgodą osoby zainteresowanej lub jej przedstawiciela ustawowego. Pomoc społeczna może być również udzielana z urzędu (art. 102 ust. 2 ustawy), przy czym fakt ten winien być odnotowany. Decyzję administracyjną o przyznaniu lub odmowie przyznania świadczenia wydaje się po przeprowadzeniu rodzinnego wywiadu środowiskowego (art. 106 ust. 4 ustawy). W związku z powyższym wywiad środowiskowy winien być przeprowadzony po powzięciu informacji o potrzebie udzielenia świadczeń z pomocy społecznej.

2. W sprawie Nr 3 M.K. wywiady środowiskowe z dnia 8.06.2022 r. i z dnia 4.05.2022 r. nie były podpisane przez osobę, z którą je przeprowadzono.

Analogicznie jak w sprawach zasiłków okresowych, zasiłków celowych i zasiłków stałych stwierdzić należy, że wywiad środowiskowy jest podstawowym instrumentem pracy pracownika socjalnego, który umożliwia mu zapoznanie się z sytuacją prawną i faktyczną osoby czy rodziny ubiegającej się o przyznanie świadczeń, a następnie podjęcie właściwych działań zmierzających do udzielenia właściwej pomocy. Powinien być sporządzony w sposób staranny i rzetelny, a poszczególne części kwestionariusza wywiadu wypełnione i potwierdzone podpisem ze wskazaniem daty zgodnie ze wzorem

odpowiedniego kwestionariusza wywiadu. Jest bowiem protokołem z przesłuchania danej osoby, sporządzonym pod rygorem odpowiedzialności karnej za udzielanie nieprawidłowych informacji. Z prawnego punktu widzenia wywiad środowiskowy jest środkiem dowodowym za pomocą którego organ administracji ustala sytuację faktyczną. Wypełniony druk wywiadu jest dokumentem urzędowym sporządzonym przez uprawnionego pracownika w prawem przewidzianej formie.

W sprawdzonych sprawach dotyczących wypłacania wynagrodzenia za sprawowanie opieki stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W sprawdzonych sprawach ze środków budżetu państwa realizowano wypłatę świadczenia dla kuratorów osób częściowo ubezwłasnowolnionych z tytułu sprawowania nad nimi kurateli.

Z przekazanej w 2021 r. Gminie Piechowice dotacji w wysokości 1 800,00 zł, kuratorowi osoby częściowo ubezwłasnowolnionej wypłacono kwotę 1 800,00 zł. Podobnie z przekazanej Gminie Piechowice dotacji w 2022 r. (do 13.09) w wysokości 5 270,00 zł, kuratorom osób częściowo ubezwłasnowolnionych wypłacono kwotę 5 270,00 zł.

Zgodnie z art. 53a ustawy wynagrodzenie za sprawowanie opieki wypłaca się w wysokości ustalonej przez sąd.

Na podstawie art. 18 ust. 1 pkt 9 ustawy do zadań zleconych z zakresu administracji rządowej realizowanych przez gminę należy wypłacanie wynagrodzenia za sprawowanie opieki. Ww. świadczenie pieniężne z pomocy społecznej zostało dodane do ustawy na podstawie art. 6 ustawy z dnia 6 listopada 2008 r. o zmianie ustawy Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 220, poz. 1431).

Z przepisów ustawy o pomocy społecznej wynika, wprost, iż jednym ze świadczeń z pomocy społecznej jest wypłata wynagrodzenia z tytułu sprawowania opieki, a nie wynagrodzenia z tytułu realizowania obowiązków kuratora. W konsekwencji wypłacanie wynagrodzenia kuratorom nie jest zadaniem zleconym gminie z zakresu pomocy społecznej, gdyż jest nim jedynie wypłacanie wynagrodzenia za sprawowanie opieki.

W związku z powyższym dotacja przypadająca do zwrotu, wykorzystana niezgodnie z przeznaczeniem, pobrana w 2021 r. wynosi 1 800,00 zł i podlega zwrotowi do budżetu państwa, a pobrana w 2022 r. wynosi 5 270,00 zł i podlega zwrotowi do budżetu gminy.

W wyniku przeprowadzonego postępowania kontrolnego stwierdzono następującą nieprawidłowość:

1. Błędne ustalenie wysokości dodatku dla pracownika socjalnego realizującego pracę socjalną dla wszystkich pracowników socjalnych zatrudnionych w Ośrodku w miesiącu maju 2021 r. oraz jego wypłata w niewłaściwej wysokości.
2. Nierzetelne sporządzanie decyzji administracyjnych w sprawach dotyczących udzielenia schronienia, dożywiania dzieci, specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi oraz zasiłków stałych.
3. Brak zawarcia kontraktu socjalnego z osobą bezdomną przed wydaniem decyzji dotyczącej udzielenia schronienia w schronisku dla osób bezdomnych.
4. Błędny tok postępowania administracyjnego w sprawie dotyczącej udzielenia schronienia w schronisku dla osób bezdomnych.
5. Błędne dokumentowanie dochodu osób ubiegających się o przyznanie pomocy w formie zasiłku okresowego.
6. Nierzetelne sporządzanie wywiadów środowiskowych w sprawach zasiłków okresowych, zasiłków celowych, zasiłków stałych i dożywiania osób dorosłych.
7. Nieprzestrzeganie procedur postępowania administracyjnego w sprawach dotyczących zasiłków okresowych oraz dożywiania osób dorosłych.
8. Sporządzanie wywiadu środowiskowego na niewłaściwym druku, w sprawie dotyczącej przyznawania zasiłku celowego na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego.
9. Nierzetelne sporządzenie kontraktu socjalnego oraz nieterminowe sporządzanie oceny realizacji działań ustalonych w zawartych kontraktach socjalnych.
10. Błędny sposób doręczenia decyzji administracyjnych wydanych w sprawach dotyczących potwierdzania prawa do świadczeń opieki zdrowotnej, usług opiekuńczych, skierowania i odpłatności za pobyt w domu pomocy społecznej oraz specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi.
11. Brak potwierdzenia doręczenia kopii decyzji administracyjnych potwierdzających prawo do świadczeń opieki zdrowotnej do Narodowego Funduszu Zdrowia.
12. Brak wskazania daty wpływu wniosku do Ośrodka złożonego przez Stronę, w sprawie dotyczącej dożywiania dzieci.
13. Błędny okres ustalenia prawa do zasiłku stałego.
14. Błędne ustalenie wysokości odpłatności za specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi.
15. Realizacja świadczeń dla kuratorów osób częściowo ubezwłasnowolnionych z tytułu

sprawowania nad nimi kurateli ze środków budżetu państwa.

16. Brak zatrudnienia osoby na stanowisku Kierownika Klubu Seniora.

Wobec stwierdzonej nieprawidłowości wydaje się następujące zalecenie pokontrolne:

1. Dodatek dla pracowników socjalnych realizujących pracę socjalną w sytuacji nabycia uprawnień w trakcie miesiąca ustalać w wysokości proporcjonalnej do liczby dni, za które dodatek przysługuje.

Kwotę otrzymanej dotacji, którą przeznaczono na wypłatę niniejszego dodatku w maju 2021 r. w wysokości 25,90 zł należy uznać za wykorzystaną niezgodnie z przeznaczeniem. Z uwagi na powyższe podlega ona zwrotowi do budżetu państwa wraz z odsetkami w wysokości określonej jak dla zaległości podatkowych.

Podstawa prawna: art. 1 pkt 30 lit. e, art. 13 ustawy z dnia 15 kwietnia 2021 r. o zmianie ustawy o pomocy społecznej oraz ustawy o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 2021r., poz. 803) w związku z art. 169 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (t. j. Dz. U. z 2022 r., poz. 1634 ze zm.).

Termin wykonania: 15 dni od dnia otrzymania wystąpienia pokontrolnego.

2. Decyzje administracyjne sporządzać w sposób rzetelny, w podstawie prawnej przywoływać dokładnie wszystkie przepisy prawa, które legły u podstawy ich wydania. W decyzjach wskazywać aktualne i mające zastosowanie publikatory aktów prawnych z podaniem źródła jego publikacji oraz konkretnego artykułu, paragrafu czy punktu. Rozstrzygnięcie decyzji formułować w sposób jasny i zrozumiały, tak aby nie powodowało niedomówień i możliwości różnej interpretacji. Ma ono wyrażać rezultat stosowania normy prawa materialnego do konkretnego wypadku, w kontekście konkretnych okoliczności faktycznych i materiału dowodowego. Powinno być tak sformułowane, aby wynikało z niego w sposób nie budzący wątpliwości, jakie uprawnienia zostały przyznane lub jakie obowiązki zostały na Stronę nałożone. Uzasadnienie decyzji formułować ze szczególną dbałością o rzetelne i prawidłowe przywoływanie w nim danych, tak aby były one zgodne z załączoną do akt sprawy dokumentacją. Wskazywać w nim fakty, które organ uznał za udowodnione, dowody na których się oparł oraz przyczyny z powodu, których innym dowodom odmówił wiarygodności i mocy dowodowej (...).

Podstawa prawna: art. 107 § 1 pkt 4, pkt 5, pkt 6 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (t. j. Dz. U. z 2022 r., poz. 2000).

Termin wykonania: na bieżąco.

3. Przed wydaniem decyzji w zakresie udzielenia schronienia w schronisku dla osób bezdomnych sporządzać z daną osobą kontrakt socjalny.

Podstawa prawna: art. 48a ust. 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2021 poz. 2268 ze zm.).

Termin realizacji: na bieżąco.

4. Pomocy w formie przyznania tymczasowego schronienia w schronisku dla osób bezdomnych udzielać poprzez wydanie decyzji administracyjnej, po uprzednim przeprowadzeniu rodzinnego wywiadu środowiskowego i zgromadzeniu dokumentów potwierdzających sytuację osobistą, rodzinną, dochodową i majątkową osoby ubiegającej się o pomoc.

Podstawa prawna: art. 48 b ust. 1, 106 ust. 1 i 4 w związku z art. 107 ust. 5b ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2021 r., poz. 2268 ze zm.).

Termin wykonania: na bieżąco.

5. W celu ustalenia sytuacji osobistej, rodzinnej, dochodowej i majątkowej osoby/rodziny ubiegającej się o przyznanie zasiłku okresowego z tytułu bezrobocia domagać się oświadczenia o dochodach uzyskanych w miesiącu poprzedzającym złożenie wniosku, w tym informacji o podejmowaniu bądź nie prac dorywczych.

Podstawa prawna: art. 107 ust. 5 i ust. 5d ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2021 r., poz. 2268 ze zm.).

Termin wykonania: na bieżąco.

6. W celu ustalenia sytuacji osobistej, rodzinnej, dochodowej i majątkowej osoby ubiegającej się o przyznanie świadczenia, a następnie podjęcia właściwych działań zmierzających do zaplanowania pomocy i zatwierdzenia jej przez Kierownika, rodzinne wywiady środowiskowe sporządzać starannie i rzetelnie. Poszczególne części wywiadu winny być wypełnione i potwierdzone podpisem ze wskazaniem daty zgodnie ze wzorem odpowiedniego kwestionariusza wywiadu.

Podstawa prawna: § 4 rozporządzenia z dnia 8 kwietnia 2021 r. w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego (t. j. Dz. U. z 2021 r., poz. 893).

Termin wykonania: na bieżąco.

7. Decyzje administracyjne przyznające pomoc wydawać po przeprowadzeniu wywiadu środowiskowego, po powzięciu informacji o potrzebie udzielenia świadczenia z pomocy społecznej, tj. na wniosek osoby zainteresowanej, jej przedstawiciela ustawowego albo innej osoby, za zgodą osoby zainteresowanej lub jej przedstawiciela ustawowego. W przypadku udzielania pomocy z urzędu dokumentować przyczynę takiego postępowania.

Podstawa prawna: art. 102 ust. 1, ust. 2, art. 106 ust. 4 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2021 r., poz. 2268 ze zm.).

Termin wykonania: na bieżąco.

8. Wywiady środowiskowe poprzedzające wydanie decyzji przyznającej zasiłek celowy z przeznaczeniem na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego sporządzać na części VII kwestionariusza wywiadu środowiskowego dotyczącej osób i rodzin poszkodowanych w wyniku sytuacji kryzysowej występującej na skalę masową, a także klęski żywiołowej bądź zdarzenia losowego.

Podstawa prawna: § 4 ust. 3 rozporządzenia z dnia 8 kwietnia 2021 r. w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego (t. j. Dz. U. z 2021 r. poz. 893).

Termin wykonania: na bieżąco.

9. Kontrakty socjalne sporządzać starannie i rzetelnie, zgodnie ze wzorem formularza stanowiącym załącznik do rozporządzenia w sprawie kontraktu socjalnego. Każdorazowo wypełniać wszystkie części druku. Oceny realizacji działań i ustaleń zawartych w kontrakcie socjalnym dokonywać w terminie w nich ustalonym.

Podstawa prawna: rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 8 listopada 2010 r. w sprawie wzoru kontraktu socjalnego (Dz. U. z 2010 r. Nr 218, poz. 1439).

Termin wykonania: na bieżąco.

10. Wszelkie pisma, w tym decyzje administracyjne w sprawach pomocy społecznej doręczać stronom postępowania za pokwitowaniem przez pocztę, przez swoich pracowników lub przez inne upoważnione osoby lub organy, a gdy działa przez przedstawiciela – temu przedstawicielowi.

W przypadku doręczania pism w lokalu organu administracji publicznej lub przez pracowników dopilnować aby odbierający pismo potwierdzał doręczenie mu pism swym podpisem ze wskazaniem daty doręczenia.

Podstawa prawna: art. 39, art. 40 § 1, art. 42 § 2, art. 46 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (t. j. Dz. U. z 2022 r., poz. 2000).

Termin wykonania: na bieżąco.

11. Kopie decyzji administracyjnych potwierdzających prawo do świadczeń opieki zdrowotnej przekazywać Narodowemu Funduszowi Zdrowia w terminie 7 dni od dnia wydania.

Podstawa prawna: art. 54 ust. 6 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (t. j. Dz. U. z 2020 r., poz. 1398 ze zm.).

Termin wykonania: na bieżąco.

12. W celu stwierdzenia faktycznej daty wszczęcia postępowania, wnioski składane do organu administracji publicznej przez strony o przyznanie pomocy należy oznaczać datą wpływu.

Podstawa prawna: art. 61 § 3 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (t. j. Dz. U. z 2022 r. poz. 2000).

Termin wykonania: na bieżąco.

13. Prawo do zasiłku stałego przyznawać do dnia ważności orzeczenia o stopniu niepełnosprawności. W sytuacji, gdy decyzja przyznająca świadczenie z pomocy społecznej została wydana w związku z niepełnosprawnością potwierdzoną orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o stopniu niepełnosprawności i okres, na który została przyznana pomoc jest uzależniony terminem ważności tego orzeczenia, okres wskazany w decyzji należy przedłużyć na okres, na jaki zachowuje ważność orzeczenie, wydając z urzędu decyzję zmieniającą termin, do którego przysługuje świadczenie.

Podstawa prawna: art. 37 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2021 r., poz. 2268 ze zm.) oraz art. 15h ust. 1, pkt 2 ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem Covid-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (Dz. U. z 2020 r. poz. 374 ze zm.).

Termin wykonania: na bieżąco.

14. Odpłatność za specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi ustalać w odniesieniu do aktualnie obowiązującego kryterium dochodowemu osoby samotnie gospodarującej, o którym mowa w art. 8 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej.

Podstawa prawna: § 4 ust. 2 rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych z dnia 22 września 2005 r. (Dz.U. Nr 189, poz. 943 ze zm.)

Termin wykonania: na bieżąco.

15. Wynagrodzenie za sprawowanie opieki, wypłacane ze środków budżetu państwa, wypłacać jedynie opiekunom prawnym osób całkowicie ubezwłasnowolnionych.

Podstawa prawna: art. 18 ust. 1 pkt 9, art. 53a ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2021 r., poz. 2268 ze zm.).

Termin wykonania: na bieżąco.

W związku z powyższym kwotę otrzymanej dotacji, którą przeznaczono na wypłatę wynagrodzenia za sprawowanie opieki dla kuratorów osób częściowo ubezwłasnowolnionych w 2021 r. w wysokości 1 800,00 zł i w 2022 r. w kwocie

5 270,00 zł należy uznać za wykorzystaną niezgodnie z przeznaczeniem. Z uwagi na powyższe dotacja przekazana gminie w 2021 r. podlega zwrotowi do budżetu państwa wraz z odsetkami w wysokości określonej jak dla zaległości podatkowych, a dotacja przekazana w 2022 r. podlega zwrotowi do budżetu gminy.

Podstawa prawna: art. 169 ust. 1 pkt 1 oraz ust 5 pkt 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (t. j. Dz. U. z 2022 r., poz. 1634 ze zm.).

Termin wykonania: 15 dni od dnia otrzymania wystąpienia pokontrolnego.

16. Uregulować kwestię zatrudnienia na stanowisku Kierownika Klubu Seniora.

Podstawa prawna: część IV.2. ust. 8 Programu wieloletniego „Senior +” na lata 2021- 2025 ustanowionego Uchwałą Nr 191 Rady Ministrów z dnia 21 grudnia 2020 r. (M.P. z 2021 r., poz. 10) oraz art. 122 ust. 1 w związku z art. 6 pkt 5 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2021 r., poz. 2268 ze zm.).

Termin wykonania: do 31.05.2023 r.

Z up. WOJEWODY DOLNOŚLĄSKIEGO
Danuta Zawilla
ZASTĘPCA DYREKTORA WYDZIAŁU
Zdrowia i Polityki Społecznej

POUCZENIE

Zgodnie z art. 128 ust. 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2021 r., poz. 2268 ze zm.) kierownik jednostki podlegającej kontroli może w terminie 7 dni od dnia otrzymania zaleceń pokontrolnych zgłosić do nich pisemne zastrzeżenia do Dyrektora Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu. W przypadku niewniesienia zastrzeżeń do sformułowanych zaleceń pokontrolnych uprzejmie proszę o poinformowanie tut. Wydziału, w terminie 30 dni od daty otrzymania niniejszego pisma, o sposobie wykorzystania wyników kontroli, realizacji powyższych zaleceń lub przyczynach braku ich realizacji.

Otrzymują:

1. Burmistrz Miasta Piechowice

2.a/a

KIEROWNIK ODDZIAŁU
Kontroli i Nadzoru w Pomocy Społecznej
w Wydziale Zdrowia i Polityki Społecznej

Ewelina Zygmunt
Ewelina Zygmunt

WOJEWODA DOLNOŚLĄSKI

Wrocław, dnia 31 grudnia 2022 r.

ZP-KNPS.431.6.44.2022.AK

Pan
Andrzej Hamziuk
Kierownik
Miejskiego Ośrodka Pomocy
Społecznej w Piechowicach

W odpowiedzi na zgłoszone pismem z dnia 12 grudnia 2022 r. (data wpływu do Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu 13.12.2022 r.) zastrzeżenia do wystąpienia pokontrolnego sporządzonego po kontroli kompleksowej przeprowadzonej na podstawie ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2021 r., poz. 2268 ze zm.), zwanej dalej „ustawą” w dniach 26 - 28 września 2022 r. w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Piechowicach, informuję, że wniesione zastrzeżenia, dotyczące wypłaty wynagrodzenia za sprawowanie opieki kuratorowi osoby częściowo ubezwłasnowolnionej nie zostały uwzględnione.

Organ nadzoru po ponownej analizie akt kontroli z powyższego zakresu oraz zgłoszonych uwag nie dostrzegł żadnych nowych okoliczności, które mogłyby być podstawą do zmiany wydanego zalecenia.

W odniesieniu do powyższego informuję, że w toku czynności kontrolnych ustalono, że Ośrodek wypłacał ze środków pochodzących z budżetu państwa świadczenia dla kuratorów osób częściowo ubezwłasnowolnionych z tytułu sprawowania nad nimi kurateli.

W tym miejscu należy zauważyć, że zgodnie z treścią art. 18 ust. 1 pkt 9 ustawy do zadań zleconych z zakresu administracji rządowej realizowanych przez gminę należy wypłacanie wynagrodzenia za sprawowanie opieki. Ww. świadczenie pieniężne z pomocy społecznej zostało dodane do ustawy na podstawie art. 6 ustawy z dnia 6 listopada 2008 r. o zmianie ustawy Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 220, poz. 1431). Środki na realizację i obsługę tego zadania zgodnie z art. 18 ust. 2 ustawy zapewnia budżet państwa.

Z brzmienia wyżej przywołanego przepisu prawa wprost wynika, że jednym ze świadczeń z pomocy społecznej jest „wypłata wynagrodzenia z tytułu sprawowania opieki”, a nie wynagrodzenia z tytułu realizowania obowiązków kuratora. Ustawodawca w dziale

II ustawy – w art. 18 wskazuje zamknięty katalog zadań zleconych gminie. W jego treści brak jest regulacji odnoszącej się do wypłaty wynagrodzenia za sprawowanie kurateli. Co więcej, stwierdzić należy, że na gruncie ustawy brak jest uregulowań odnoszących się do wypłacania wynagrodzenia kuratorom. Zatem wypłacanie wynagrodzenia za sprawowanie kurateli nie jest zadaniem zleconym gminie z zakresu pomocy społecznej, gdyż nie wpisuje się w treść przywołanej wyżej normy prawa.

W ustawie z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2019 r. poz. 2086 ze zm.) zwanej dalej „K.r.o.” w art. 178 przewidziano, że kuratora ustanawia się w wypadkach w ustawie przewidzianych (§ 1). W zakresie nieuregulowanym przez przepisy, które przewidują ustanowienie kuratora, stosuje się odpowiednio do kurateli przepisy o opiece z zachowaniem przepisów poniższych (§ 2). Przepis art. 179 K.r.o. reguluje kwestię odpłatności za sprawowanie kurateli i przewidziano w nim, że organ państwowy, który ustanowił kuratora, przyzna mu na jego żądanie stosowne wynagrodzenie za sprawowanie kurateli. Wynagrodzenie pokrywa się z dochodów lub z majątku osoby, dla której kurator jest ustanowiony, a jeżeli osoba ta nie ma odpowiednich dochodów lub majątku, wynagrodzenie pokrywa ten, kto żądał ustanowienia kuratora (§ 1). Wynagrodzenia nie przyznaje się, jeżeli nakład pracy kuratora jest nieznaczny, a sprawowanie kurateli czyni zadość zasadom współżycia społecznego (§ 2).

W K.r.o. zamieszczono regulacje dotyczące przyznawania wynagrodzenia opiekunom i kuratorom. W obydwu przypadkach wynagrodzenie to pokrywane jest z majątku lub dochodów osoby, dla której kurator lub opieka zostali ustanowieni. Wprowadzono natomiast odmienne rozwiązania w przypadkach, gdy ta osoba nie ma odpowiednich dochodów lub majątku – wówczas wynagrodzenie dla kuratora pokrywa ten, kto żądał ustanowienia kuratora, natomiast dla wynagrodzenie opiekuna jest pokrywane ze środków publicznych na podstawie przepisów o pomocy społecznej. Stosowne regulacje w tym zakresie zawiera ustawa o pomocy społecznej.

Sąd Najwyższy w Uchwale z dnia 28 marca 2014 r. sygn. akt III CZP 6/14 zauważył, że przepisy ustawy odnoszą się do obowiązku gminy wypłacania wynagrodzenia za sprawowanie opieki (art. 18 ust. 1 pkt 3) jako zleconego jej zadania z zakresu administracji rządowej, art. 36 pkt 1 h zalicza wynagrodzenie opiekuna do świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej, a art. 53a tej ustawy określa wysokość i zasady wypłaty wynagrodzenia za sprawowanie opieki. Sąd stwierdził, że przepisy te posługują się pojęciem opieki i opiekuna, ponieważ stanowią wykonanie regulacji art. 162 § 3 K.r.o. Natomiast ustawa o pomocy społecznej nie ustanawia prawa do wynagrodzenia opiekuna czy kuratora, bo zostało to uregulowane w kodeksie rodzinnym i opiekuńczym. Jej przepisy służą natomiast wykonaniu określonego w art. 162 § 3 K.r.o. prawa, zostały dostosowane ustawą zmieniającą do tego właśnie przepisu. Podstawą ustalenia czy kuratorowi osoby ubezwłasnowolnionej częściowo

przysługuje takie uprawnienie jest art. 162 § 3 w związku z art. 178 § 2 K.r.o., nie zaś przepisy ustawy o pomocy społecznej. Sąd wykluczył, zatem możliwość powołania się na przepisy ustawy o pomocy społecznej w przypadku przyznawania wynagrodzenia kuratorowi osoby ubezwłasnowolnionej częściowo.

Należy zauważyć, że środki na realizację i obsługę zadania polegającego na wypłacaniu wynagrodzenia za sprawowanie opieki zapewnia budżet państwa wyłącznie dlatego, że ustawa o pomocy społecznej kwalifikuje to zadanie jako zadanie zlecone z zakresu administracji rządowej. Z art. 8 ustawy o samorządzie gminnym wynika, że to ustawy mogą nakładać na gminę obowiązek wykonywania zadań zleconych z zakresu administracji rządowej (ust. 1). Gmina otrzymuje środki finansowe w wysokości koniecznej do wykonania wskazanych wyżej zadań (ust. 3). Szczegółowe zasady i terminy przekazywania środków finansowych, o których mowa wyżej, określają ustawy nakładające na gminy obowiązek wykonywania zadań zleconych lub zawarte porozumienia (ust. 4). Rozwiązanie to odpowiada art. 166 Konstytucji, zgodnie z którym zadania publiczne służące zaspokajaniu potrzeb wspólnoty samorządowej są wykonywane przez jednostkę samorządu terytorialnego jako zadania własne (ust. 1). Jeżeli wynika to z uzasadnionych potrzeb państwa, ustawa może zlecić jednostkom samorządu terytorialnego wykonywanie innych zadań publicznych. Ustawa określa tryb przekazywania i sposób wykonywania zadań zleconych (ust. 2).

Musi zatem istnieć przepis rangi ustawowej, który zalicza zadanie realizowane przez gminę do kategorii zadań zleconych z zakresu administracji rządowej, dający podstawę do przekazania gminie środków finansowych na jego realizację. W przypadku wypłaty wynagrodzenia dla kuratora taka regulacja jednak nie istnieje. Ustawa o pomocy społecznej jako zadania zlecone uznaje wyłącznie wypłatę wynagrodzenia dla opiekuna.

W uzasadnieniu uchwały Sądu Najwyższego wyjaśniono, że choć zgodnie z art. 18 ust. 1 pkt 9 ustawy o pomocy społecznej wypłacanie wynagrodzenia za sprawowanie opieki należy do zadań zleconych z zakresu administracji rządowej, realizowanych przez gminę, nie uzasadnia to jednak udziału Skarbu Państwa w postępowaniu w przedmiocie przyznania kuratorowi wynagrodzenia, ponieważ o interesie gminy nie przesądza źródło finansowania, a jej działanie podyktowane jest ochronieniem interesu Skarbu Państwa. Jego celem jest wykonanie postanowienia sądu ze środków, które przekazane zostały gminie do dyspozycji. Sąd Najwyższy nie powiązał obowiązku wypłaty wynagrodzenia kuratorowi przez gminę z uzyskaniem na ten cel środków z budżetu państwa, wskazał natomiast, że obowiązek taki istnieje niezależnie od tego, jakie będą źródła jego finansowania, a postanowienie sądu ma być wykonane ze środków, jakimi dysponuje gmina.

Podsumowując, gmina ma obowiązek wypłaty wynagrodzenia kuratorowi osoby ubezwłasnowolnionej częściowo, jeśli wynika tak z prawomocnego postanowienia sądu. Brak jest natomiast regulacji ustawowej, na mocy, której zadanie to mogłoby być uznane za zadanie zlecone z zakresu administracji rządowej i dającej podstawę do przeznaczenia środków na jego realizację z budżetu państwa. Powyższe znajduje również potwierdzenie w orzecznictwie Naczelnego Sądu Administracyjnego, w wyrokach z dnia 16 października 2020 r. o sygnaturze akt I GSK 217/18 i I GSK 280/18 oraz w wyroku z dnia 28 października 2020 r. o sygnaturze akt I GSK 418/18. Na szczególną uwagę zasługuje również wyrok z dnia 17 września 2003 r. o sygnaturze akt SA 2916/01, w którym NSA wskazał, że „środki przyznane w ramach dotacji mają „znaczony” charakter i podmiot je otrzymujący nie ma swobody w ich wykorzystaniu chyba że pozwalają na to przepisy szczególne”. W świetle przywołanych wyżej orzeczeń i norm prawa stwierdzić należy, że przyznana gminie dotacja z budżetu państwa na wypłatę wynagrodzenia za sprawowanie opieki przyznanego przez sąd opiekunowi oraz na obsługę tego zadania nie obejmuje wypłaty wynagrodzeń dla innych podmiotów, np. dla kuratora.

Z up. WOJEWODY DOLNOŚLĄSKIEGO

Danuta Zawilla
ZASTĘPCA DYREKTORA WYDZIAŁU
Zdrowia i Polityki Społecznej